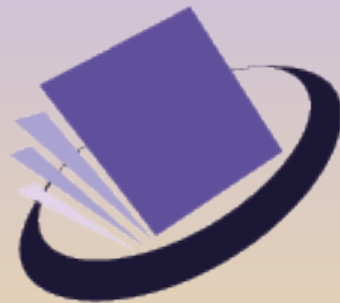

LearnersMot

Motivating adult learners

WEBINAR 1 - tema 1

Definicije in koncepti funkcionalne pismenosti/funkcionalne nepismenosti
Osebne in kolektivne situacije, ki vodijo v funkcionalno nepismenost

DUŠANA FINDEISEN, SLOVENSKA UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

ZAKAJ FUNKCIONALNA PISMENOST? NJEN POMEN ZA RAZVOJ?

Delodajalci morajo verjeti, da so vsi zaposleni zmožni razvijati se skupaj z njihovim, v storitve usmerjenim podjetjem, kjer ni jasne delitve dela.

Nujne so kognitivne kulturne, komunikacijske spretnosti vseh zaposlenih!

Malo izobraženi in malo usposobljeni zaposleni so lahko ali pa niso funkcionalno pismeni!

PISMENOST, ŠTEVILNE DEFINICIJE

- ✓ Koncept pismenosti je kompleksen, dinamičen, nestalen.
- ✓ Je proces pridobivanja **temeljnih spretnosti**, kognitivnih, bralnih, pisnih, kulturnih, komunikacijskih in numeričnih **spretnosti**.
- ✓ Angleški pridevnik 'pismen/-a' pomeni, da se nekdo spozna na književnost in je dobro izobražen/-a.

I fonti di Elsa Morante: Credit; Edizioni Ca' Foscari

Danes besedo *pismenost* prepogosto uporabljamo!

Pismenost obsega tudi **nove temeljne ključne kompetence vseh**
za samostojno opravljanje dela;
zaboljšanje produktivnosti;
za doseganje ciljev podjetja [...]

Funkcionalna nepismenost v angleščini pomeni nasprotno od funkcionalne pismenosti.

Leta 1970 je francosko združenje **Association ATD Quart Monde** uvedlo *neologizma funkcionalna pismenost in funkcionalna nepismenost* (fr. *léttrisme fonctionnel*, *illétrisme fonctionnel*)

✓ **Analphabetizem** (tistih, ki niso hodili v šolo)

še *ni* funkcionalna nepismenost,
značilna za *nekateri* domačine in priseljence,
ki so hodili v šolo in
so končali obvezno osnovno šolo,

a so pridobljeno znanje in spretnosti pozabili ali pa to
znanje in spretnosti niso dovolj za življenje v sodobni
družbi.

“Njihova zmožnost pisanja, branja, njihove numerične, kognitivne in kulturne spretnosti niso dovolj razvite za neodvisno delovanje v družbi.” (Hebar, 2009)

UNESCO je iz svoje definicije izločil

‘računalniško pismenost’,
‘medijsko pismenost’,
‘zdravstveno pismenost’,
‘okoljsko pismenost’
‘čustveno pismenost’

Poročilo OECD: *Literacy Skills for the Knowledge Society* (slov. *Spretnosti pismenosti*) opredeljuje pismenost kot:

posebno spretnost, tj. zmožnost razumevanja in uporabe pisnih informacij za vsakdanja opravila doma, na delovnem mestu in v skupnosti ter za doseganje ciljev in razvijanje lastnega znanja in potencialov.

Pismenost in temeljnega znanja/spretnosti ni moč ločevati.

Pismenost ni stanje, je proces.

Prav ali narobe?

1. Pismenost in funkcionalna pismenost sta ista pojava, ki ju zasledimo v razvitih državah.
2. Funkcionalna nepismenost se nanaša na pomanjkljivo zmožnost pisanja, branja, numeričnosti itd.
3. Medijska pismenost, čustvena pismenost, okoljska pismenost so del definicije, ki jo je za funkcionalno pismenost podal UNESCO.
4. Funkcionalna nepismenost zavira osebni razvoj, razvoj podjetja in skupnosti.

**OSEBNE IN KOLEKTIVNE SITUACIJE, KI VODIJO V
FUNKCIONALNO NEPISMENOST**

**MALO IZOBRAŽENI ZAPOSLENI, KI SO
FUNKCIONALNO NEPISMENI IN NJIHOVE
ZNAČILNOSTI**

Splošna nelagodnost glede jezika:

- ✓ bralne težave izvirajo iz ustnega jezika;
- ✓ funkcionalna nepismenost se zrcali tako v ustnem kot v pisnem jeziku;
- ✓ zmožnosti upadajo ob *ponavljajočem se ročnem delu in /ali zaradi dolge odsotnosti usposabljanja.*

Značilnosti oseb v situaciji funkcionalne nepismenosti:

postavljajo naivna vprašanja;
skrivajo svoje stanje pred vsemi drugimi;
so odvisne od drugih ...

Jezikovna zmožnost, abstraktno razmišljanje

v poklicnem, družbenem, socialnem, kulturnem in osebnem življenju, je prizadeta: redko uporabljajo izraze časa, ne uporabljajo označevalcev diskurza za osvetlitev logičnih povezav med stavki.

Izstopiti iz domačega, njim znanega okvira je za njih avantura;

jezikovne funkcije namena ne obvladajo. "Kaj in kako nekaj rečemo, je odvisno od tega, kaj sogovornik že ve," trdi Piaget, (1966 3e ed. p. 63).

Največkrat se učijo s posnemanjem in sovražijo pisanje.

Nizka izobraženost in
kratkotrajno šolanje
sta posledici
družinske situacije.

Prav ali narobe?

1. Funkcionalno nepismeni zaposleni se veselijo sprememb.
2. Jezik, ki upošteva sogovornika, jim dela težave.
3. Pri sodelavcih so navadno priljubljeni.
4. Zlahka razložijo, kaj mislijo.

Kako razvijati spretnost razumevanja organizacije besedila?

Vprašalnice, ki omogočajo natančno branje:

kdo, kaj, zakaj, kdaj, čemu in torej, ki uvede sklep;

pripovedovanje zgodbe;

delo z izbranim besedilom za poglobljanje razumevanja, sporazumevanja;

delo v timu.